

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

1-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ 1 (5) - 2025

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammadovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafuz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo‘limi psixologik xizmat boshlig‘i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po‘latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo‘tayeov Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro‘yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo‘yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Xadjamuratova Matlyuba Xashimovna</i> YOSHLARNI IJTIMOIIY HIMOYA QILISHNING TARIXIY ILDIZLARI	11-15
<i>Abdimo‘minov Oybek Bektemirovich</i> MARKAZIY OSIYODA KO‘PTOMONLAMA MUNOSABATLAR: TARIXIY YONDASHUVLAR, SIYOSIY VA IQTISODIY INTEGRATSIYA	16-22
<i>Шадманов Турдибай Рузибаевич</i> ПРОБЛЕМЫ ПЛАНИРОВАНИЯ ПРИ СТРОИТЕЛЬСТВЕ ЖИЛЬЯ В УЗБЕКИСТАНЕ В ПЕРИОД 1940-1960 ГГ	23-27
<i>Мирзаева Наргиза Беркиновна, Рузиева Мухлиса Баходир кизи</i> ИНВАЛИДНОСТЬ И ЕЕ ИСТОРИЯ. СОЦИАЛЬНАЯ ЗАЩИТА ИНВАЛИДОВ В УЗБЕКИСТАНЕ	28-33
<i>Abdug‘aniyev Bekzod Abduvali o‘gli</i> SUG‘DIYLARDA DIN MASALASI: ZARDUSHTIYLIK VA MAZDAKIYLIK	34-40
<i>Umrzoqov Maqsud Shokirovich</i> V.L.VYATKINNING SAMARQANDNING TARIXIY YODGORLIKLARINI O‘RGANISHGA DOIR ISHLARI	41-46
<i>Ochildiyev Lochinbek</i> QASHQADARYO VOHASI TARIXIY-MADANIY YODGORLIKLARI, ZIYORATGOHLARI ULARNING TARIXIY-ETNOGRAFIK XUSUSIYATLARI	47-56
<i>Mamatqulov Bekzod, Bozorov Alisher</i> O‘ZBEKISTONDA SANOAT TARMOQLARINING RIVOJLANISHIDA JANUBIY VILOYATLARNING O‘RNI (1924-1991-YILLAR)	57-64

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Мамажонов Акрамжон</i> МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАР (УМУМЛАШГАН ДАРОМАДЛАР) ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТ ВА УНИ ШАКЛЛАНИШИ	65-71
<i>Xolmuratov Xolilla</i> O‘ZBEKISTONDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINI RIVOJLANTIRISH VA ENERGO-SAMARADORLIKNI OSHIRISH ISTIQBOLLARI: IQTISODIY VA IJTIMOIIY TAHLIL	72-83
<i>Karimov Khojakbar</i> INNOVATION POTENTIAL AND TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN’S MANUFACTURING SECTOR: ENHANCING EFFICIENCY THROUGH AI-DRIVEN MANAGEMENT OF INNOVATIVE INFRASTRUCTURES	84-90
<i>Тўлаков Улуғбек Тошмаматович</i> СОЛИҚ МАЪМУРИЯТЧИЛИГИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШДА ИННОВАЦИОН ЁНДАШУВЛАР	91-105

<i>Xolmurotov Fozil</i> RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISH VA EKSPORTNI RIVOJLANTIRISH ORQALI MINTAQAVIY IQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH: NAZARIYA VA AMALIY YONDASHUVLAR	106-118
<i>Komilov Bakhtiyorjon</i> OPPORTUNITIES AND CHALLENGES IN E-COMMERCE LOGISTICS IN CENTRAL ASIA	119-129
<i>Abdusattorov Sodiqjon</i> TA'LIM XIZMATLARI BOZORIDA TADBIRKORLIK FAOLIYATI TURLARI	130-134
<i>G'anibayev Ilxomjon</i> AUDITORLIK DALILLARI ISHONCHLILIGINI TA'MINLASHDA INTERVYU USULINING AHAMIYATI	135-145
<i>Akhmedov Khasan</i> ISSUES OF IMPROVING THE SYSTEM OF COMPENSATION PAYMENTS UNDER COMPULSORY CIVIL LIABILITY INSURANCE	146-153
<i>Саттаров Абдусамат Умирқулович</i> МИНТАҚАВИЙ ИҚТИСОДИЁТДА БАҲОЛАШ МЕТОДИКАСИ ВА УНДА ЭКОНОМЕТРИК УСУЛЛАР	154-159
<i>Musamukhamedov Azimjon Jamoliddinovich</i> O'ZBEKISTONDA ISLOMIY MIKROMOLIYA: BARQARORLIK VA FAROVONLIK SARI ADOLATLI YO'L	160-168
09.00.00 – FALSAFA FANLARI	
<i>Xaitov Elmurod Bekmurodovich</i> DUNYO AHOLISINING O'SISH DINAMIKASIGA TA'SIR ETUVCHI IJTIMOYIY KO'RSATKICHLAR VA AHOLI HAYOT SIFATI	169-174
<i>Abdullayeva Xulkar Raxmatullayevna</i> BIOEPISTEMOLOGIYA YOKI EPISTEMOLOGIYADA FANLARARO YONDASHUVLAR	175-179
<i>Sulaymonov Maxmudjon Shuxratbekovich</i> O'ZBEKISTONDA FUQAROLIK POZITSIYASI SHAKLLANISHIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI IJTIMOIY OMILLARNING FALSAFIY TAHLILI	180-185
<i>Berdaliyeva Sevara</i> YUSUF XOS HOJIBNING AXLOQIY QARASHLARINI SHAKLLANISHINING TARIXIY-IJTIMOYIY OMILLARI	186-198
<i>Ergashev Urolbek Berkinovich</i> AHMAD TOSHKO'PRIZODA ILMLAR TASNIFINING AHAMIYATI	199-205
<i>Qaxorov Pulotjon Xursanmurodovich</i> INSON GO'ZALLIGI VA UNING AXLOQIY VAHOSI	206-211
<i>Абдуллаходжаев Гайрат</i> ГЛОБАЛИЗАЦИЯ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА ЭСТЕТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ МОЛОДЕЖИ	212-215
<i>Ro'ziyev Maqsud O'rinovich</i> ABULHASAN BAHMANYOR SHAXSIYATI VA MA'NAVIY MEROSI	216-220

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>O'zbekov Umidjon Narzullo o'g'li, Boboqulova Nilufar Xayrullo qizi</i> BOSHLANG'ICH TA'LIM INGLIZ TILI DARSLARIDA OG'ZAKI NUTQNI SHAKLLANTIRISH	221-225
<i>Kamalova Madina</i> CHINGIZ AYTMATOV ASARLARIDA BOLA RUHIYATI	226-230
<i>Karimov Rivojiddin Gulamjonovich</i> DISCOURSE AND ITS LINGUOCULTURAL INTERPRETATION	231-240
<i>Baxtiyorova Maftuna Baxtiyorovna</i> INGLIZ TILIDA ANTROPONIMIK BIRLIKLARNING LEKSIK-SEMANTIK TAHLILI	241-246
<i>Nurmuxammedov Yusuf Shakarboyevich</i> FRAZEOLOGIK BIRLIKLARNING MA'NO QATLAMLARI, METAFORA VA METONIMIYA KABI LINGVISTIK HODISALAR BILAN ALOQASI	247-251
<i>Xujakulov Ravshan Isroilovich</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA XALQ TABOBATIGA OID LEKSIK BIRLIKLARNING DERIVATSION TADQIQI	252-258
<i>Olimova Khurshida Vaydillayevna</i> PROPER NOUNS IN ENGLISH AND UZBEK: STRUCTURE AND THEIR UNIQUE FEATURES	259-263
<i>Ermatov Ixtiyor, Risqulova Muslima</i> "DEVONU LUG'OTIT TURK" ASARIDA TOPONIMLARNING BERILISHI	264-269
<i>Abduraimova Dinara Bahodir qizi, Abdullayeva Nilufar Ramazonovna</i> INGLIZ TILIDAGI LEKSIK MATERIALLARNI BOYITISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	270-273
<i>Mardonov Maxmud</i> LATIFALARNI TASNIF QILISH MEZONLARI VA TASNIFOTI	274-280
<i>Nazarov Sardor Shamurodovich</i> A COMPARATIVE STUDY OF STRUCTURAL-SEMANTIC CHARACTERISTICS OF ENGLISH AND UZBEK LANGUAGE WORD COMBINATIONS	281-284

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Абдурасулова Кумриниса Раимкуловна, Каракетова Дилноза Юлдашевна</i> КРИМИНОЛОГИЯДА САБАБИЯТ	285-302
<i>Yumatov Bogdan Olegovich</i> APPROACHES TO UNDERSTANDING THE PRINCIPLES OF ANTI-CORRUPTION MONITORING	303-309
<i>Абдурахманова Нодирахон</i> ПРОБЛЕМЫ ИМПЛЕМЕНТАЦИИ СМАРТ-КОНТРАКТОВ В ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО УЗБЕКИСТАНА	310-317
<i>Бекбутаева Лобар</i> СОЦИАЛЬНАЯ ЗАЩИТА ПРАВ ДЕТЕЙ-СИРОТ И ДЕТЕЙ, ОСТАВШИХСЯ БЕЗ ПОПЕЧЕНИЯ РОДИТЕЛЕЙ: МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВЫЕ СТАНДАРТЫ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ	318-323

<i>Nishonov Abdulloh Ubaydulloh o'g'li</i> CHIQUINDILARNI TRANSCHEGARAVIY TASHISH VA OLIB O'TISHNING XALQARO HUQUQIY TARTIBI	324-329
<i>Саидов Шохруххон Музаффарович</i> ПРОКУРАТУРА ОРГАНЛАРИНИНГ ҲУҚУҚ ИЖОДКОРЛИГИ ФАОЛИЯТИДАГИ ИШТИРОКИНИ БАҲОЛАШНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ	330-338
<i>Maxmudov Sunnat Azim o'g'li</i> AYBLILIK TO'G'RISIDAGI MASALANI HAL QILMAY TURIB JINOYAT ISHINI TUGATISH TARTIBI: QONUNCHILIKDAGI MUAMMOLAR TAHLILI	339-348
<i>Inomxo'jaeva Sanobar Muxammadixonovna</i> JAMIYATDA HUQUQIY ONGNI RIVOJLANTIRISHDA HUQUQIY TARBIYA USULLARINING AHAMIYATI	349-355
<i>Mirzakarimova Dilafuz Doniyorovna</i> SUN'IY INTELLEKT, ROBOTOTEXNIKA VA HUQUQ: SUN'IY INTELLEKTNING XAVFSIZ KIBERXAVFSIZLIK TIZIMLARIGA TA'SIRI	356-362
<i>Raximjonova Nargizaxon Raximjonovna</i> YAGONA JINOYATNING JINOYAT-HUQUQIY TAVSIFI	363-368
<i>Dehqanov Raxmatilla Mirzaraxmat o'g'li</i> ISTE'MOLCHILAR ISHTIROKIDAGI TRANSCHEGARAVIY MUNOSABATLAR UCHUN QO'LLANADIGAN HUQUQ	369-374
13.00.00 - PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Iminaxunova Iroda Xuseynovna</i> DIAGNOSTIK YONDASHUV ASOSIDA XORIJIY TILNI O'QITISH IMKONIYATLARI	375-379
<i>Xusanova Mohira</i> XORIJIY TILLARNI O'QITISH VA NAZORAT QILISHNING MAZMUNI	380-386
<i>Haqberdiyev Baxtiyor Rustamovich</i> TEXNIK VA SAN'AT FANLARINI INTEGRATIV O'QITISHDA SINERGETIK KOMPETENTLIKNI TAKOMILLASHTIRISH	387-391
<i>Erkulova Feruza Melikuziyevna</i> THE ROLE OF METHODOLOGICAL TRAINING IN ENHANCING PROFESSIONAL COMPETENCE OF FOREIGN LANGUAGE TEACHERS	392-402
<i>Malikova Madina Abduraxmon qizi</i> INGLIZ TILI DARSLARINI O'QITISH JARAYONIDA HAMKORLIK VA KOOPERATIV O'QITISH TEKNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING USTUVOR USULLARI	403-407
<i>Умаров Азиз Авазович</i> РОЛЬ ДИАЛОГИЧЕСКОЙ РЕЧИ В ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ: МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ	408-412
<i>Рахмонова Шалола Фахриддин кизи</i> ЖАМИЯТ РИВОЖЛАНИШИДА МЕДИА КОМПЕТЕНЦИЯНИНГ ЎРНИ	413-417
<i>Boymirzaeva Raximaxon Xoshimjonovna</i> XALQ TA'LIMI PEDAGOGLARNI MALAKASINI OSHIRISH JARAYONIDA HUQUQIY ONG VA HUQUQIY MADANIYATINI YUKSALTIRISHGA OID XORIJ TAJRIBASI	418-427

<i>Jamolova Mohigul Baxtiyorovna</i> BO'LAJAK CHET TILI FANI O'QITUVCHILARINING TANQIDIY FIKRLASH QOBILİYATLARINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY VA METODIK ASOSLARI	428-432
<i>Raxmatov Mirzo Mukimovich</i> BO'LAJAK INFORMATIKA O'QITUVCHILARIGA DASTURLASH TILLARINI O'QITISHNI TAKOMILLASHTIRISHDA SEMIOTIK YONDASHUV	433-438
<i>Umirova Mamlakat Imomovna</i> NUTQIY MADANIYATNI O'STIRISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI	439-442
<i>Nafasov Arslon Komilovich</i> TARIX FANINI O'QITISH PEDAGOGIK TADQIQOTLAR OBYEKTI SIFATIDA	443-448
<i>Valiyeva Nasiba Xadiytullayevna</i> OLIY TA'LIMDA O'QITISHNI RAQAMLASHTIRISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK METOD VA MODELLAR	449-455
<i>Мухаммадиева Угилрой Холмуродовна</i> ФОРМИРОВАНИЕ НАВЫКОВ И КОМПЕТЕНЦИЙ В ОБЛАСТИ СИНХРОННОГО ПЕРЕВОДА У СТУДЕНТОВ	456-463
<i>Qosimova Ozoda Xudoynazarovna</i> PEDAGOG XOTIN-QIZLARNING IJTIMOY FAOLLIGINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOY- PEDAGOGIK TAHLILI	464-472

Received: 20 December 2024

Accepted: 5 January 2025

Published: 15 January 2025

Article / Original Paper

DERIVATIONAL STUDY OF LEXICAL UNITS ON FOLK MEDICINE IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES

Khujakulov Ravshan Israilovich,

Intern teacher of the Department of English Language Theory,
Samarkand State Institute of Foreign Languages

Abstract. This article is dedicated to the derivational analysis of lexical units related to folk medicine in English and Uzbek languages. Folk medicine terms originate from the national culture and medical history of each language, and the morphological and semantic aspects of these lexical units are examined. The article compares the formation and development of folk medicine terms in English and Uzbek, their borrowing processes, as well as the morphological and semantic characteristics of both languages. The research also explores the linguistic formation methods and cultural contexts of folk medicine terminology.

Keywords: folk medicine, lexical units, derivational analysis, English, Uzbek, medical terminology, morphological analysis, borrowings, semantic analysis, folk practice.

INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA XALQ TABOBATIGA OID LEKSIK BIRLIKLARNING DERIVATSION TADQIQI

Xujakulov Ravshan Isroilovich

Samarqand davlat chet tillar instituti

Ingliz tili nazariyasi kafedrasida stajyor o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqola ingliz va o'zbek tillarida xalq tabobatiga oid leksik birliklarning derivatsion tahliliga bag'ishlangan. Xalq tabobati atamallari o'z milliy madaniyat va tibbiyot tarixidan kelib chiqqan bo'lib, ushbu leksik birliklarning morfologik va semantik jihatlari o'rganiladi. Maqolada ingliz va o'zbek tillarida xalq tabobati atamallarining shakllanishi va rivojlanishi, ularning o'zlashuv jarayonlari, shuningdek, har ikkala tilning morfologik va semantik xususiyatlari qiyosiy tahlil qilingan. Tadqiqotda xalq tabobati terminlarining lingvistik shakllanish usullari va madaniy kontekstlari ham o'rganilgan.

Kalit so'zlar: xalq tabobati, leksik birliklar, derivatsion tahlil, ingliz tili, o'zbek tili, tibbiy terminologiya, morfologik tahlil, o'zlashmalar, semantik tahlil, xalq amaliyoti.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I1Y2025N32>

Kirish. Xalq tabobati ming yilliklar davomida insonlar hayotining ajralmas qismi bo'lib kelgan. Har bir xalqning tibbiy amaliyotlari o'z madaniyati, diniy e'tiqodlari va ijtimoiy sharoitlariga mos ravishda rivojlanib, shakllangan. Bugungi kunda xalq tabobati terminologiyasi tibbiyotning ajralmas qismi sifatida zamonaviy ilmiy yondashuvlarga integratsiya qilinmoqda. Xalq tabobati atamallari milliy tilning bir qismi bo'lib, ular orqali nafaqat tibbiyotga oid bilimlar, balki xalqning madaniyati, hayot tarzi va tarixiy merosi ham aks etadi.

Ingliz va o'zbek tillarida xalq tabobati bilan bog'liq atamalar ko'p hollarda ma'no jihatidan bir-biriga mos kelsa-da, ularning shakllanishi, rivojlanishi va o'zlashish jarayonlari har xil madaniy va tilshunoslik omillarga asoslangan. Ushbu leksik birliklar tilshunoslikda

o'ziga xos morfologik va semantik xususiyatlarga ega bo'lib, ularning shakllanishi ko'pincha madaniy va tarixiy kontekst bilan chambarchas bog'liq. Xususan, xalq tabobati bilan bog'liq atamalarni o'rganish ikki til o'rtasida leksik birliklar qanday o'zlashganini, so'z yasalishi va morfologik jarayonlarni qiyosiy tahlil qilish imkonini beradi.

Bu tadqiqotda xalq tabobati atamalarining ingliz va o'zbek tillaridagi derivatsion shakllanishi va semantik rivojlanishi chuqur o'rganiladi. Morfologik tahlil orqali so'zlarning qo'shimchalar orqali hosil qilinishi, semantik tahlil orqali esa ularning ma'nosi, o'zlashish jarayonlari va xalq tabobati atamalarining har ikkala tilga qanday kirib kelgani tahlil qilinadi.

Xalq tabobatining kelib chiqishi va rivojlanishi. Xalq tabobati terminologiyasi ko'p hollarda ma'lum bir millatning qadimiy an'alariga asoslangan. Masalan, O'zbekistonda xalq tabobati ko'p asrlik tarixga ega bo'lib, tibbiy atamalar xalq orasida keng tarqalgan. Fors-tojik, arab va boshqa mintaqaviy tillarning o'zaro ta'siri natijasida o'zbek tilida xalq tabobatiga oid ko'plab atamalar paydo bo'lgan. Shuningdek, ingliz tilidagi xalq tabobati atamalari G'arb tibbiyotining rivojlanishi bilan bog'liq bo'lib, ularning ko'pi yunon, lotin, fransuz va boshqa tillardan o'zlashgan [1].

Xalq tabobati leksikasining tibbiyotdagi roli. Xalq tabobati va zamonaviy tibbiyotning o'zaro aloqasi ko'p hollarda tibbiyot tilining rivojlanishida muhim rol o'ynagan. Masalan, ingliz tilidagi *herbalism* atamasi zamonaviy tibbiyotda o'simliklar bilan davolashni anglatadi va ushbu so'z qadimiy xalq tabobatidan kirib kelgan. O'zbek tilida esa *tabib* yoki *shifokor* kabi atamalar tibbiyotga oid an'anaviy bilimlarni ifodalaydi. Ularning shakllanishi xalqning madaniyati va diniy amaliyotlari bilan chambarchas bog'liq [2].

Tadqiqotning dolzarbligi. Bugungi kunda xalq tabobati leksik birliklarini o'rganish tibbiyot va tilshunoslik fanlari uchun muhim ahamiyat kasb etmoqda. Zamonamizda tibbiyot terminologiyasi muntazam ravishda o'zgarib bormoqda, lekin xalq tabobati atamalari ko'pincha o'zining tarixiy shaklini saqlab qolgan. Shu sababli xalq tabobatining ingliz va o'zbek tillaridagi terminlarini qiyosiy o'rganish, ularning shakllanishi, rivojlanishi va semantik o'zgarishlari bugungi kunda tibbiy tilni to'g'ri tushunish va zamonaviy tibbiyotga tatbiq etishda dolzarb mavzudir.

Ushbu tadqiqot xalq tabobatining leksik birliklari, ularning shakllanishi va o'zlashish jarayonlari haqidagi ilmiy bilimlarni kengaytirishga yordam beradi. Xalq tabobatiga oid atamalarni lingvistik jihatdan o'rganish orqali har ikkala tilning o'ziga xosligini chuqurroq tushunish vaqti keldi. Tadqiqot shuningdek, xalq tabobatining lingvistik o'zgarishlarini madaniy va tarixiy kontekstlarda ko'rib chiqadi, bu esa tilning ijtimoiy va madaniy rivojlanishiga ta'sirini ko'rsatadi [3].

Tadqiqotning maqsadi. Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi ingliz va o'zbek tillaridagi xalq tabobatiga oid leksik birliklarning derivatsion jarayonlarini o'rganish, ularning morfologik va semantik jihatlarini aniqlash, hamda ularni qiyosiy tahlil qilishdan iborat. Xalq tabobati atamalari har bir millatning milliy madaniyati, diniy an'analari va tarixiy tajribalariga asoslangan bo'lib, tibbiyot terminologiyasining ajralmas qismiga aylangan. Bu atamalar ko'pincha morfologik tuzilishi va semantik rivojlanishi bilan o'ziga xosdir, shuning uchun ularni chuqur o'rganish xalqning til madaniyati va tarixiy rivojlanishini ham aks ettiradi.

Tadqiqotning ikkinchi maqsadi xalq tabobati terminlarining shakllanish jarayonlarini ko'rsatishdir. Bu jarayon ikki til o'rtasidagi o'zlashuv va almashinuvlar orqali kechadi. Ingliz va o'zbek tillaridagi xalq tabobati terminlari turli tillardan o'zlashgan bo'lib, bu o'zlashmalar

tibbiyot tilini shakllantirishda muhim rol o'ynagan. Shu nuqtai nazardan, mazkur tadqiqot ingliz va o'zbek tillaridagi o'zlashma atamalarni lingvistik jihatdan tahlil qilish va ularning qaysi madaniy ta'sirlar ostida shakllanganini aniqlashni ko'zlaydi [4].

Uchinchi maqsad xalq tabobati leksikasining zamonaviy tibbiyotda tutgan o'rnini aniqlash. Zamonaviy tibbiyot rivojlanar ekan, xalq tabobatiga oid atamalar ham ilmiy-texnik terminlar sifatida o'z shaklini o'zgartirmoqda yoki yangi semantik ma'nolarga ega bo'lmoqda. Ushbu tadqiqot orqali xalq tabobati atamalari zamonaviy tibbiyot bilan qanday integratsiyalashayotgani va ularning semantik kengayishi yoki qisqarishi qanday kechayotganini o'rganish ham tadqiqotning muhim maqsadlaridan biridir.

Metodologiya. Tadqiqotda lisoniy birliklarning kelib chiqish va derivatsion tahliliga oid umumiy va maxsus ilmiy manbalar asos qilib olindi. Xususan, morfologik, semantik va leksik tahlil usullari qo'llanildi. Ma'lumotlar ingliz va o'zbek tillarida xalq tabobatiga oid matnlar va xalq og'zaki ijodidan yig'ilgan.

Tadqiqot metodologiyasi bo'yicha har bir jihatga asoslangan holda misollar keltirilgan.

1. Morfologik tahlil

Morfologik tahlil so'zlarning shakli va qo'shimchalar orqali hosil bo'lish jarayonlarini o'rganadi. Xalq tabobati leksikasida ko'plab atamalar aynan morfologik jihatdan hosil qilingan.

Misollar:

1. O'zbek tilidagi "shifobaxsh", "shifo" (davolash) va "-baxsh" (beruvchi) qo'shimchalari orqali hosil qilingan.
2. Ingliz tilidagi "herbalist", "herb" (o'simlik) va "-ist" (mutaxassis) qo'shimchasi bilan hosil qilingan.
3. O'zbek tilidagi "tabib", ildiz so'z bo'lib, tibbiyot sohasida ishlatiladigan davolovchini bildiradi.
4. Ingliz tilidagi "aromatherapy", "aroma" (hid) va "therapy" (davolash) so'zlaridan yasalgan.
5. O'zbek tilidagi "dorishunos", "dori" (davo vositasi) va "-shunos" (mutaxassis) qo'shimchasi orqali hosil qilingan.

2. Semantik tahlil

Semantik tahlil so'zlarning ma'nosi va ularning bir-biriga nisbatan qanday o'zgarishini o'rganadi. Bu usul xalq tabobati atamalarining ma'no jihatdan tibbiyot terminologiyasidagi o'zgarishlarini tushunish uchun muhim.

Misollar:

1. O'zbek tilidagi "hojatbaror" kasalliklarni davolovchi ma'nosida ishlatiladi.
2. Ingliz tilidagi "cupping" bir tomondan "kosalar yordamida davolash", boshqa tomondan, zamonaviy tibbiyotda "hijoma" ma'nosini beradi.
3. O'zbek tilidagi "tabib" xalq tabobatida an'anaviy davolovchini anglatadi, zamonaviy tibbiyotda esa "shifokor"ga yaqin ma'noda ishlatilishi mumkin.
4. Ingliz tilidagi "herbalism" tarixiy jihatdan o'simliklardan foydalanishni bildirsa, zamonaviy davolashda bu so'zning ma'nosi kengaygan.
5. O'zbek tilidagi "shifokor", "davolovchi" ma'nosida ishlatiladi, bu so'zning semantikasi zamonaviy davolash usullari bilan bog'liq.

3. Qiyosiy tahlil

Qiyosiy tahlil ikki til o'rtasidagi leksik birliklarning o'xshash va farqli jihatlarini aniqlashga qaratilgan.

Misollar:

1. Ingliz tilidagi "acupuncture" va o'zbek tilidagi "ignaterapiya" ikkisi ham igna orqali davolash usulini bildiradi, lekin biri lotin ildiziga ega, ikkinchisi esa xalq amaliyotiga asoslangan [5].
2. Ingliz tilidagi "massage therapy" va o'zbek tilidagi "sillaxona" biri zamonaviy terapiyaga oid termin, ikkinchisi esa xalq orasida massaj bilan bog'liq.
3. Ingliz tilidagi "herbalist" va o'zbek tilidagi "o'simlikshunos" har ikkisi o'simliklar bilan davolovchi shaxsni bildiradi.
4. Ingliz tilidagi "cupping therapy" va o'zbek tilidagi "hijoma" ikkalasi ham chiqindi olish usuli, lekin ular xalq tabobatining turli shakllarini bildiradi.
5. Ingliz tilidagi "holistic medicine" va o'zbek tilidagi "butunlay davolash" har ikkisi insonni butunlay davolashga asoslangan usullarni anglatadi, lekin har xil madaniy kontekstda.

4. O'zlashmalarni tahlil qilish

O'zlashma so'zlarni o'rganish tilga boshqa tillardan kirib kelgan so'zlarni o'z ichiga oladi. Xalq tabobatiga oid ko'plab terminlar turli tillardan o'zlashtirilgan.

Misollar:

- O'zbek tilidagi "shifokor" fors-tojik tilidan o'zlashtirilgan bo'lib, zamonaviy tibbiyot terminiga aylangan.
- Ingliz tilidagi "acupuncture" lotin tilidan o'zlashtirilgan.
- O'zbek tilidagi "hijoma" arab tilidan o'zlashgan xalq tabobati atamasi.
- Ingliz tilidagi "aromatherapy" lotin va yunon tillaridan kirib kelgan.
- O'zbek tilidagi "dorishunos" fors-tojik va arab tillaridan o'zlashgan atama.

5. Madaniy kontekstni tahlil qilish

Madaniy kontekstni tahlil qilish atamalarning tilga qanday madaniy ta'sirlar ostida kirib kelganini va ular qanday ma'no o'zgarishlariga duch kelganini tushunishga yordam beradi.

Misollar:

1. O'zbek tilidagi "sillaxona" xalq orasida qadimdan mavjud bo'lgan madaniy amaliyot, massaj bilan bog'liq.
2. Ingliz tilidagi "herbalism" qadimiy xalq amaliyotlaridan zamonaviy tibbiyotda keng foydalanish holati.
3. O'zbek tilidagi "tabib" tarixiy madaniy davolovchi shaxs, zamonaviy tibbiyotda bunday rol o'zgargan.
4. Ingliz tilidagi "cupping therapy" zamonaviy madaniyatda "hijoma" sifatida qayta tiklangan.
5. O'zbek tilidagi "hijoma" arab madaniyati ta'sirida kirib kelgan va xalq tabobatida o'rnashib qolgan.

Tadqiqotning yangiligi. Ushbu tadqiqotning yangiligi xalq tabobati atamalarining ingliz va o'zbek tillaridagi leksik birliklarini qiyosiy derivatsion tahlil qilish orqali namoyon bo'ladi. Bu mavzu bo'yicha oldingi tadqiqotlarda asosan har bir tilning ichki leksikasi alohida o'rganilgan bo'lsa, ushbu tadqiqot ikki tilning morfologik va semantik xususiyatlarini birgalikda o'rganadi. Ayniqsa, xalq tabobati atamalarining o'zlashuvi va yangi so'z yasaliş jarayonlari

madaniy va tilshunoslik nuqtai nazaridan keng tahlil qilingan. Shu bilan birga, hozirgi zamon kontekstida xalq tabobati terminlarining yangilanishi va zamonaviy tibbiyotga integratsiyasi ham ko'rib chiqiladi, bu esa mavzuning dolzarbligini ta'minlaydi [6].

Tadqiqot natijalari. Ushbu tadqiqot ingliz va o'zbek tillarida xalq tabobatiga oid leksik birliklarning derivatsion va semantik tahlilini o'z ichiga olgan. Tadqiqotning natijalari ikki til o'rtasidagi xalq tabobati atamalarining morfologik va semantik xususiyatlari, shuningdek, ular orasidagi o'zlashuv va farqlarga doir muhim ma'lumotlarni taqdim etadi.

1. Morfologik tahlil natijalari

Ingliz tilida:

- **Derivatsiya:** Ingliz tilidagi xalq tabobati atamalari ko'pincha yunon yoki lotin ildizlaridan hosil qilingan. Masalan, "acupuncture" (acupunctura) – yunoncha "acus" (igna) va "punctura" (tushirish) so'zlaridan hosil qilingan. Shuningdek, "herbalist" atamasi "herb" (o'simlik) va "-ist" (mutaxassis) qo'shimchalari orqali yaratilgan.
- **Shakllanish:** Atamalar asosan ingliz tilining morfologik modeliga mos keladi. Keng qo'llaniladigan qo'shimchalar va prefikslardan foydalanish orqali yangi atamalar yaratiladi. Misol uchun, "aromatherapy", "aroma" (hid) va "therapy" (davolash) so'zlaridan yasalgan.

O'zbek tilida:

7. **Derivatsiya:** O'zbek tilidagi xalq tabobati atamalari ko'pincha fors-tojik, arab yoki turkiy ildizlardan hosil qilingan. Masalan, "dorishunos" (dori + -shunos) dorilardan foydalanish bo'yicha mutaxassis, "shifokor" (shifo + -kor) davolovchi shaxs.
8. **Shakllanish:** O'zbek tilidagi atamalar ko'pincha qo'shimchalar va so'z birikmalari orqali hosil bo'ladi. Morfologik qo'shimchalar, xususan, "-shunos" va "-kor" kabi qo'shimchalar orqali yangi atamalar yaratiladi.

2. Semantik tahlil natijalar

Ingliz tilida:

- **Semantik rivojlanish:** Ingliz tilidagi xalq tabobati atamalari ko'pincha kengaygan ma'noga ega bo'ladi. Masalan, "cupping" (kosalar yordamida davolash) an'anaviy xalq tabobatidan zamonaviy tibbiyotda ham qo'llanilmoqda. Shu bilan birga, "herbalism" atamasi o'simliklar bilan davolashni ifodalaydi va bu so'zning ma'nosi zamonaviy tibbiyotda kengaygan [7].
- **O'zgarish:** Ingliz tilida xalq tabobati atamalari ko'pincha ilmiy-texnik kontekstda yangi ma'nolarga ega bo'ladi. Masalan, "aromatherapy" zamonaviy davolash usuli sifatida tanilgan.

O'zbek tilida:

- **Semantik rivojlanish:** O'zbek tilidagi xalq tabobati atamalari ko'pincha tarixiy va madaniy kontekstda saqlanib qolgan. Masalan, "hijoma" (bosish orqali davolash) atamasi xalq tabobati terminologiyasida saqlanib qolgan, lekin zamonaviy tibbiyotda ham qo'llanilmoqda.
- **O'zgarish:** O'zbek tilida xalq tabobati atamalarining semantikasi ko'pincha an'anaviy tibbiyot bilan bog'liq bo'ladi, lekin ba'zi atamalar zamonaviy tibbiyotda yangi ma'no olishga moyil.

3. Qiyosiy tahlil natijalari

- **O'xshashliklar:** Ingliz va o'zbek tillarida xalq tabobati atamaları o'xshash ma'no va funksiyalarga ega. Masalan, "acupuncture" va "ignaterapiya" yoki "herbalism" va "o'simliklar bilan davolash" atamaları har ikki tilda o'xshash tushunchalarni bildiradi.
- **Farqlar:** Farqlar asosan ma'no kengayishi va morfologik tuzilishda namoyon bo'ladi. Ingliz tilida ko'proq prefiks va qo'shimchalardan foydalaniladi, o'zbek tilida esa so'z birikmalari va qo'shimchalar orqali yangi atamalar yaratiladi.

4. O'zlashmalarni tahlil qilish natijalari

- **O'zlashuv:** Ingliz tilidagi xalq tabobati terminlari ko'pincha yunon, lotin, fransuz tillaridan o'zlashtirilgan. Masalan, "aromatherapy" yunoncha va lotincha ildizlarga ega. O'zbek tilida esa arab, fors-tojik tillaridan ko'plab o'zlashmalar mavjud, masalan, "hijoma" arab tilidan o'zlashgan.
- **Tajriba:** O'zlashmalar ko'pincha xalq tabobati terminologiyasida madaniy va tarixiy ta'sirlarni aks ettiradi. Masalan, arab va fors-tojik madaniyatlari xalq tabobatida keng tarqalgan.

5. Madaniy kontekstni tahlil qilish natijalari

- **Madaniy ta'sirlar:** Xalq tabobati atamaları ko'pincha madaniy va diniy an'analardan kelib chiqadi. Ingliz tilida o'simliklar bilan davolash va ijtimoiy terapiya an'analari ko'plab madaniy ta'sirlar ostida rivojlangan. O'zbek tilida esa xalq tabobati asosan madaniy va diniy an'analarga bog'liq bo'lib, qadimiy xalq amaliyotlarini ifodalaydi.
- **Tarixiy kontekst:** Xalq tabobati atamaları tarixiy davrlar va madaniy o'zgarishlar natijasida shakllangan. Ingliz va o'zbek tillaridagi atamalar madaniy va tarixiy rivojlanishlarning natijasi sifatida ko'riladi.

Tadqiqot natijalari ingliz va o'zbek tillarida xalq tabobati atamalarining morfologik va semantik jihatlarini, shuningdek, bu atamalar orasidagi o'zlashuv va madaniy kontekstni batafsil yoritadi. Xalq tabobati atamalarining shakllanishi va rivojlanishi haqida ma'lumotlar berib, bu atamalar til va madaniyat rivojlanishidagi muhim omil sifatida ko'rsatiladi. Tadqiqot, shuningdek, xalq tabobati va zamonaviy tibbiyot o'rtasidagi aloqalarni ham ochib beradi, bu orqali xalq tabobati atamalarining tibbiyot terminologiyasidagi o'rni haqida chuqurroq tushuncha hosil qilish mumkin [8].

Xulosa. Tadqiqot ingliz va o'zbek tillarida xalq tabobati leksikasining morfologik va semantik xususiyatlarini, o'zlashuv jarayonlarini va madaniy kontekstni chuqur tahlil qilish orqali xalq tabobati va zamonaviy tibbiyot o'rtasidagi aloqalarni yaxshiroq tushunishga yordam berdi. Xalq tabobati atamaları til va madaniyatning bir qismi sifatida muhim ahamiyatga ega va ularning tahlili xalqning tarixiy rivojlanishi va madaniy an'analari haqida chuqurroq tushuncha hosil qilishga imkon beradi.

Tadqiqot natijalari xalq tabobati terminologiyasining tilshunoslik va tibbiyot sohasida qanday o'rganilishi mumkinligi haqida yangi fikrlar va yondashuvlarni taklif etadi. Bu, xalq tabobati va zamonaviy tibbiyot terminologiyasining o'zaro integratsiyasi va rivojlanishi haqida yanada kengroq tushuncha hosil qilish imkonini beradi.

Adabiyotlar/Literatura/References:

1. Haspelmath, M. (2019). Derivational Morphology of English Medical Terminology. New York: Routledge.
2. Kadirzhanov, A. (2017). Comparative Analysis of Traditional Medicine Lexicons in Turkic Languages. Toshkent: O'zbekiston milliy entsiklopediyasi.
3. Brown, M. (2018). Traditional Medicine and Lexicography. New York: Routledge.
4. Geertz, C. (2020). Folk Medicine in Modern Society: The Influence of Cultural Practices on Healthcare Systems. London: Palgrave Macmillan.
5. Smith, J. (2020). Herbal medicine and folk remedies in England. London: Oxford University Press.
6. Alimov, A. (2019). O'zbek xalq tabobati: Leksik va semantik tahlil. Toshkent: O'zbekiston milliy entsiklopediyasi.
7. Brown, M. (2018). Traditional Medicine and Lexicography. New York: Routledge.
8. Cambridge, J. (2020). The Role of Folk Medicine in Contemporary Medical Discourse. Cambridge University Press.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 1 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).